

PM

Inventering av naturvärdesträd – Tändkulevägen
Nacka kommun 2025

INVENTERING AV NATURVÄRDESTRÄD VID TÄNDKULEVÄGEN, NACKA KOMMUN

Pro Natura

DECEMBER 2025

Titel: Inventering av naturvärdesträd vid Tändkulevägen, Nacka kommun 2025

Datum/version: 2026-07-27 (slutversion)

Framsida: Äldre, senvuxen tall, träd-ID 10 (övre), låga av äldre tall, träd-ID 2 (nedre)

Utförarorganisation:

Pro Natura (Org. Nr. 85 72 06 - 3488)

Träringen 66b

416 79 Göteborg

Telefon: 0728-544411

e-post: ola.hammarström@pro-natura.net

Kontaktperson och ansvarig handläggare: Ola Hammarström (Pro Natura)

Inventering: Ola Hammarström (Pro Natura)

Text och kartproduktion: Ola Hammarström (Pro Natura)

Kvalitetssäkring: Andrea Albeck (Pro Natura)

Pro Naturas interna projektkod: 3970

Beställare:

Nacka kommun (org.nr. 212000-0167)

Kontaktperson:

Stella Malmgren

Innehållsförteckning

1. Uppdraget.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syftet och omfattning.....	4
2. Metodik	5
3. Områdesbeskrivning.....	7
3.1 Allmänt om området.....	7
3.2 Uppgifter om naturen i området från befintligt underlag	8
4. Resultat	9
4.1 Naturvärdesträd	9
4.2 Ytterligare värdeelement.....	10
5. Litteratur och källor	11
5.1. Skriftliga källor.....	11
5.2. Kartor.....	11
5.3. Databaser och internet.....	11

Bilaga 1: Kartor över inventeringsområdet samt förekommande naturvärdesträd och andra värdeelement

Bilaga 2: Tabell över förekommande naturvärdesträd

1. Uppdraget

1.1 Bakgrund

I samband med ett planförslag vid Tändkulevägen på Sicklaön i Nacka kommun har en inventering av naturvärdesträd beställts av Pro Natura.

1.2 Syftet och omfattning

Genomförd inventering syftar till att kartlägga träd med särskilda naturvärden inom det område som redovisas på karta i figur 2 och bilaga 1. Inventeringen innefattar kartering av naturvårdsintressanta träd och arter knutna till dessa. Inventeringen har också syftat till att vid behov identifiera andra värdelement såsom lodytor, småvatten eller sandblottor.

Kartering och bedömning av andra strukturer eller naturvärden har ej ingått. Detta arbete innehåller ej heller någon bedömning av områdets värden för friluftslivet eller andra sociala värden.

2. Metodik

Det finns ingen vedertagen definition för vad ett naturvärdesträd är. Metoden i denna inventering har följt åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd (Höjer & Hultengren 2004) med tilläggen efterträdare för grova och gamla träd, (det vill säga träd som inte når Naturvårdsverkets definition för mycket gamla träd eller jätteträd men som börjar uppnå en ansevärd ålder/grovlek) samt värdträd för naturvårdsarter. Naturvärdesträd har i detta arbete definierats enligt nedan:

- **Jätteträd** (≥ 100 cm \emptyset)
- **Grova träd - efterträdare** (70–99 cm \emptyset)
- **Mycket gamla träd** (tall, ek, gran, bok ≥ 200 år, övriga trädslag ≥ 140 år)
- **Gamla träd - efterträdare** (tall, ek, bok 150–199 år, gran 120–199 år, övriga trädslag 100–139 år)
- **Värdträd för naturvårdsarter** (rödlistade arter, signalarter och skyddade arter)
- **Hålträd** (≥ 40 cm \emptyset)

Inga provborringar för att bestämma trädålder har utförts. Trädålder har uppskattats utifrån strukturer i trädets växtsätt (grovlek, kronstruktur, mängd död ved i kronan, barkstruktur, etc.). Således finns en viss osäkerhet i åldersbestämningarna.

En naturvårdsart (SLU Artdatabanken 2013) är en art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. I denna inventering har rödlistade arter (SLU Artdatabanken 2020), signalarter och skyddade arter eftersökts. De signalarter som använts utgörs av de arter som användes i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering (Skogsstyrelsen 2023) med tillägg av andra arter som vanligen är knutna till äldre träd.

I denna inventering har det även ingått att identifiera ytterligare värdelement i området. Värdelement innebär objekt med särskild betydelse för biologisk mångfald, till exempel genom att de är ovanliga eller har förhöjd betydelse för habitatspecialister inom olika organismgrupper. Sådana värdelement kan till exempel utgöras av klippväggar med lodytor, mindre vattensamlingar eller områden med blottad mager mineraljord.

Följande moment har utförts under inventeringens gång:

Förarbete

1. Sammanställning av tidigare dokumentation om eventuella naturvärden kopplade till träd i inventeringsområdet.
2. Fältkartor för arbetet har tagits fram. Fältkartorna har innehållit en bakgrund med ortofoto.

Fältarbete

Inventering har genomförts i hela det område som redovisas i figur 2 och bilaga 1. I detta område har naturvärdesträd och andra värdelement enligt ovanstående definition identifierats. Träden har mätts in med hjälp av mobilapplikationen QField.

Fältinventeringen utfördes under november 2025.

Rapportering

Utförd inventering redovisas genom detta PM, samt GIS-skikt där identifierade träd och andra värdelement presenteras tillsammans med relevant data i attributtabellen. Fynd av naturvårdsarter har rapporterats till Artportalen.

3. Områdesbeskrivning

3.1 Allmänt om området

Inventeringsområdet är cirka 1,5 hektar stort och beläget på Sicklaön mellan bebyggelsen kring Nacka Strand och Vikdalen. Närområdet utgörs västerut av ett område med äldre tallskog medan delarna österut består av bebyggelse och infrastruktur.

Naturmiljön i området domineras av mager hällmarkstallskog med mestadels senvuxna träd. Tall är det vanligaste trädslaget men inslag av björk, ek, asp, rönn och enbuskar förekommer spritt. På tomterna direkt norr om Tändkulevägen finns något äldre träd av körsbär och ek, samt asp av yngre ålder. Delar av inventeringsområdet karaktäriseras av stora nivåskillnader på grund av sprängning och anläggning av Tändkulevägen. I anslutning till dessa påverkade delar har ett sekundärt trädskikt av ung tall, sälg och björk uppkommit.

Figur 1. Inventeringsområdet är beläget där Tändkulevägen genomkorsar ett område med hällmarkstallskog.

3.2 Uppgifter om naturen i området från befintligt underlag

Ingen del av det aktuella inventeringsområdet är beläget inom område som klassats som riksintresse. Inom aktuellt inventeringsområde saknas särskilda områdesbestämmelser för Natura-2000, naturreservat, biotopskyddsområde eller liknande. Ingen del av det aktuella inventeringsområdet har omfattats av de tematiska inventeringar som utförts på nationell nivå, såsom våtmarksinventeringen, ängs och betesmarksinventeringen, nyckelbiotopsinventeringen, sumpskogsinventeringen eller inventering av särskilt skyddsvärda träd.

Inom inventeringsområdet finns sedan tidigare ett fåtal artfynd rapporterade på Artportalen. Dessa har inte bidragit till naturvärdesbedömning av träd eller andra element.

Områdets landskapsekologiska betydelse som spridningslänk mellan äldre barrskogsmiljöer lyfts fram i två olika rapporter (Ekologigruppen 2014; Bovin 2020). För mer detaljer kring dessa ekologiska samband hänvisas läsaren till nämnda rapporter. Området ingår också i vad som benämns som "viktigt värdenätverk för barr- och blandskog" i Nacka kommuns grön- och blåstrukturprogram (Nacka kommun 2025).

Områdets västra del överlappar med en naturvärdesinventering som utförts under 2025 (Pro Natura 2025). Den naturvärdesbiotop som de västra delarna ingår i har bedömts ha högt naturvärde – naturvärdesklass 2.

Området har ingått i en tidigare kartering av naturvärdesträd (Fasth 2013). Ett flertal träd utpekats i denna rapport som särskilt betydelsefulla för biologisk mångfald men det ska framhållas att definitionen av naturvärdesträd skiljer sig ifrån den som använts i föreliggande inventering.

4. Resultat

4.1 Naturvärdesträd

25 naturvärdesträd har identifierats inom inventeringsområdet och ett träd strax utanför. Dessa utgörs av äldre tallar, döda äldre tallar samt en rötad björkhögstubbe och en senvuxen död gran.

En gammal tall strax utanför inventeringsområdet når kriterierna för särskilt skyddsvärda träd (träd-ID 12).

Hos några av tallarna (träd-ID 18 och 20-23) är åldern svårbestämd och på dessa har kommentaren "osäker åldersbestämning" antecknats. Nämnda träd utgörs av tallar som börjat uppnå en relativt hög ålder, men det är osäkert huruvida de når upp till gränsvärdet 150 år eller om de ligger strax därunder.

Figur 2. Karta över inventeringsområdet samt förekommande naturvärdesträd.

Två rödlistade arter har noterats, båda i kategorin när hotad (NT); tallticka *Porodaedalea pini* (träd-ID 3) och kolflarnlav *Carbonicola antracophila* (träd-ID 25). Dessa arter är knutna till äldre tallar. På en senvuxen, klen och död gran (träd-ID 26) fanns äldre gnag av signalarten vågbandad barkbock och på en äldre tall (träd-ID 19) noterades gamla ringhack från tretåig hackspett. Även tretåig hackspett är rödlistad som NT men är inte en häckfågel i Stockholmsområdet och har därför med största sannolikhet enbart besökt området tillfälligt.

4.2 Ytterligare värdeelement

Ett värdeelement som inte utgörs av träd har identifierats. Detta element utgörs av en mindre klippbrant av silikatsten där flera sektioner med beskuggade, mer eller mindre fuktiga, lodytor förekommer. Lodytorna utgör bland annat livsmiljö för mossor och lavar som är specialiserade på denna typ av miljö. På de avgränsade lodytorna noterades exempelvis rödfläckig knotterlav *Trapeliopsis pseudogranulosa*, citrongul skivlav *Psilolechia lucida* och skuggklotterlav *Gyrographa gyrocarpa* samt tät fransmossa *Ptilidium pulcherrimum* och kvastmossa *Dicranum scoparium*. Dessa arter utgör inte naturvårdsarter men representerar ändå ett karaktäristiskt organismsamhälle.

Figur 3. Karta över inventeringsområdet samt förekommande värdeelement som inte utgörs av träd.

5. Litteratur och källor

5.1. Skriftliga källor

Bovin, M. 2020. *Grön infrastruktur i Nacka kommun och ekologiska samband för arter knutna till gammal ädellövskog och gammal barrskog*. WSP på uppdrag av Nacka kommun.

Ekologigruppen. 2014. *Spridningsanalys Sicklön. Grönstruktur och ekologiska samband för miljöer med ädla lövträd, respektive äldre barrskog*.

Fasth, T. 2013. *Naturvärdesträd i Nacka Strand*. Pro Natura.

Höjer, O. & Hultengren, S. 2012. *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet*. Stockholm: Naturvårdsverket. Rapport 6496.

Nacka kommun. 2025. *Grön- och blåstrukturprogram*.

Skogsstyrelsen. 2023. *Skogsstyrelsens signalarter – en komplett förteckning*. Version 2023-1.

SLU ArtDatabanken. 2013. *Naturvårdsarter. – ArtDatabanken rapporterar*. (14). Uppsala: SLU.

SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Uppsala: SLU.

5.2. Kartor

Ortofoto (2022) och bakgrundskartor erhållet av Nacka kommun via WMS-länk.

5.3. Databaser och internet

Artportalen. *Rapportsystem för växter, djur och svampar*.
<https://artportalen.se/>

Länsstyrelsernas geodatakatalog.
<https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Naturvårdsverkets kartverktyg. *Skyddad natur*.
<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Bilaga 1: Kartor över inventeringsområdet samt förekommande naturvärdesträd och andra värdelement

Identifierade värdeelement vid Tändkulevägen

Teckenförklaring

- Värdeelement - Lodytor
- Inventeringsområde

0 20 40 m

Identifierade naturvärdesträd och andra värdelement vid Tändkulevägen, inkl. plangräns

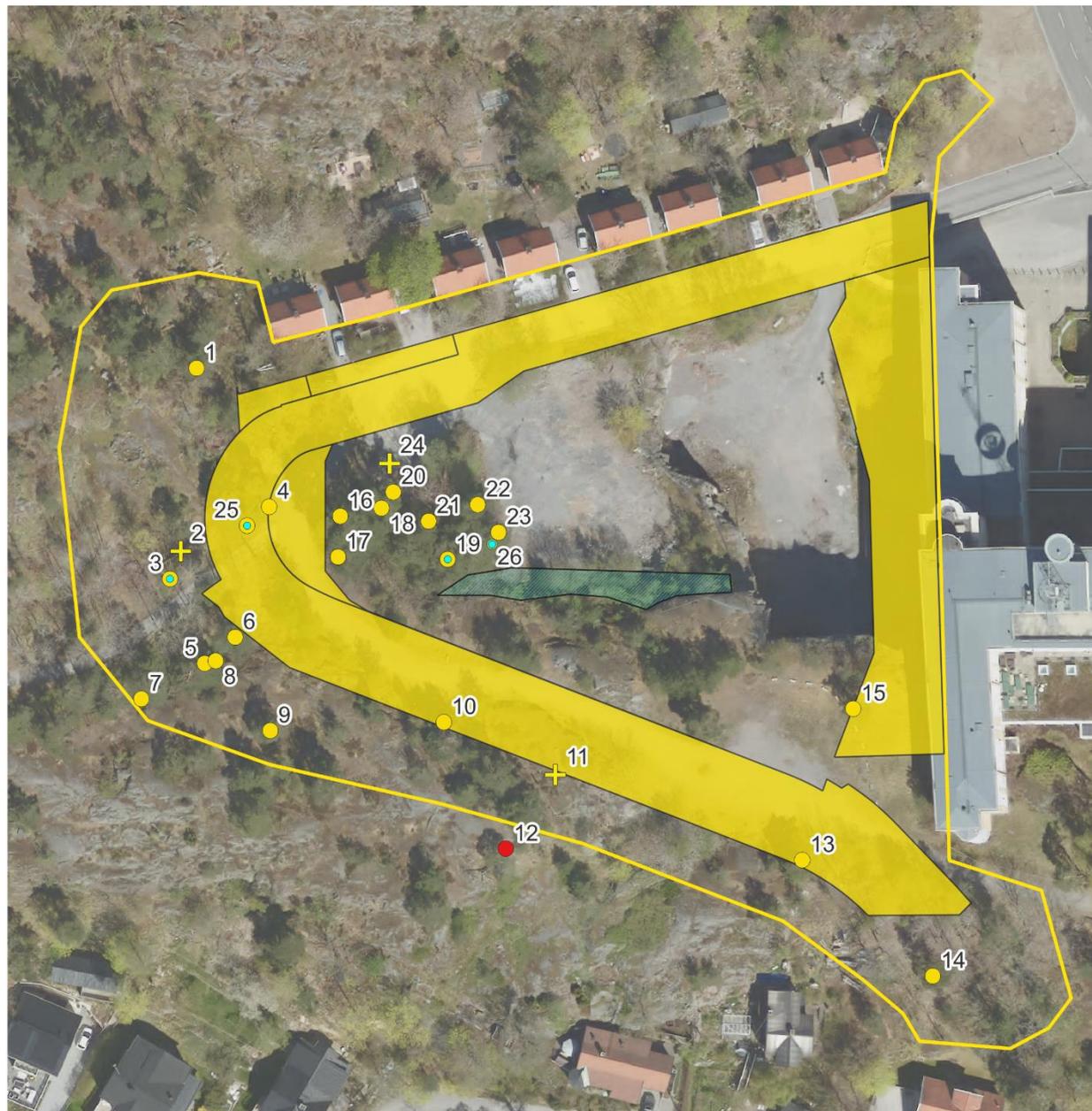
Teckenförklaring

Naturvärdesträd

- Särskilt skyddsvärt träd
- Äldre träd
- + Äldre dött träd
- Värdräd - Naturvårdsarter

- Inventeringsområde
- Värdeelement - Lodytor
- Planområdesgräns

0 20 40 m

Bilaga 2: Tabell över förekommande naturvärdesträd

Trad-ID	Trädslag	Omkrets (cm)	Kommentar	Typ
1	Tall	156	Äldre träd	Naturvärdesträd - Efterträdare
2	Tall	-	Låga av äldre träd	Naturvärdesträd - Efterträdare
3	Tall	104	Hålträd, äldre träd, tallticka (NT)	Naturvärdesträd - Efterträdare
4	Tall	137	Äldre träd	Naturvärdesträd - Äldre låga
5	Tall	132	Äldre träd, ngt. senvuxen	Naturvärdesträd - Efterträdare
6	Tall	142	Äldre träd, ngt. senvuxen	Naturvärdesträd - Efterträdare
7	Tall	130	Äldre träd, ngt. senvuxen	Naturvärdesträd - Efterträdare
8	Tall	104	Äldre träd, ngt. senvuxen	Naturvärdesträd - Efterträdare
9	Tall	131	Äldre träd, senvuxen	Naturvärdesträd - Efterträdare
10	Tall	107 + 105	Äldre träd, tvåstammig, senvuxen, välutvecklad krona, grov bark	Naturvärdesträd - Efterträdare
11	Tall	78	Äldre högstubbe, hård kärnved	Naturvärdesträd – Äldre högstubbe
12	Tall	106	Mycket gammalt träd, tvåstammig ena stammen fallen till låga, senvuxen, pansarbark, välutvecklad krona,	Särskilt skyddsvärt träd
13	Tall	112	Äldre träd, senvuxen, välutvecklad krokrona	Naturvärdesträd - Efterträdare
14	Tall	134	Äldre träd	Naturvärdesträd - Efterträdare
15	Tall	119	Äldre träd	Naturvärdesträd - Efterträdare
16	Tall	198	Äldre träd, grov	Naturvärdesträd - Efterträdare
17	Tall	116	Äldre träd, vedblotta	Naturvärdesträd - Efterträdare
18	Tall	130	Äldre träd, osäker ålder	Naturvärdesträd - Efterträdare
19	Tall	175	Äldre träd, rel. grov, äldre hackmärken tretåig hackspett (NT)	Naturvärdesträd - Efterträdare
20	Tall	128	Äldre träd, osäker ålder	Naturvärdesträd - Efterträdare
21	Tall	136	Äldre träd, osäker ålder	Naturvärdesträd - Efterträdare
22	Tall	147	Äldre träd, osäker ålder	Naturvärdesträd - Efterträdare
23	Tall	136	Äldre träd, osäker ålder	Naturvärdesträd - Efterträdare
24	Björk	139	Äldre högstubbe, rötpåverkan av björkticka	Naturvärdesträd – Äldre högstubbe
25	Tall	115	Äldre träd, kolflarnlav (NT)	Naturvärdesträd - Efterträdare
26	Gran	Ca 10	Senvuxen död gran, gnag vågbandad barkbock (signalart)	Värdträd - Naturvårdsart